

**İSLAM
SANATLARI
TARİHİ**

KISA ÖZET

KOLAYAOF

1. Ünite— Sanat

TANIMI

Sanat bir melekedir. Bir işi yapa yapa disiplinli bir eğitim sonunda geliştirilen ruha ait yaratma gücüdür. Sanat eserleri bu hüner ve kudretin ürünüdür. İnsanın yaratılışında var olan bu güç, ruhtan tabii olarak zorlamadan fiil haline gelir. Sanat eserlerinin yaratıcısı sanatkârdır. Sanatkâr yetiştigi toplumun sevinç ve dertlerini, bütün değerlerini nefsinde şiddetle duyan ve yaşayan insandır. Bu nedenle fertler kendilerini sanatkârda bulurlar. Sanat, uzun tarihî bir estetik tecrübeden sonra medeniyetlerin en son elde edilen meyvesidir. Bir toplumun ilk çöküş işaretleri de sanat alanında başlar. Sanatı yozlaşan toplumlarda maddî ve manevî kültür değerleri de beraberinde yıkılır.

Sanatın Doğuşu ve Gelişmesi

Sanatın doğuşunda ve tarih boyunca serpilip gelişmesinde insanın yaratılışında var olan bu estetik zevkle beraber inançların da önemli rol oynadığı kabul edilmiştir. Din, sanatın üstünde onu besleyen bir kaynak olarak daima milletlerin tarihine, yaşayış tarzına, maddî manevî kültür faaliyetlerine hükmetmiş, şekil ve yön vermiştir. Yeryüzünde tarihten günümüze ulaşmış göz kamaştırıcı abideler, müze ve kütüphanelerde korunan sanat eserleri, eşyalar, din ile sanat arasındaki ilişkiyi, aynı zamanda yüksek dinî heyecan, inanç ve düşüncelerin maddî şekiller alabildiğini gösteren örneklerdir.

Büyük bir titizlikle korunan, ilgi duyulan camiler, mescitler Hıristiyan katedralleri hep inanmış insanların yaptığı dünya sanatının zenginlikleri arasında yer alır Sanatın doğuşunda din kadar milletlerin sanat, zevk ve hayat anlayışları da sanat eserlerinin üslûp kazanmasında belirleyici bir etken olmuştur. Aynı medeniyet çerçevesinde yer alan milletlerin müşterek dinî ve sosyal ihtiyaçlarına bağlı olarak biçimlendirdikleri, sanat eserlerinde üslûp ve teknik farklılıklar göze çarpar. Toprağa atılan tohum, şartlara ve iklime göre nasıl özündeki gizli şekli gerçekleştirirse milletler de ruhlarındaki özü sanat yoluyla ifadelendirir, kendi renklerini sanata yansıtırlar. Bu nedenle medeniyetlerde zaman ve mekâna göre çeşitli usul ve malzemelerle şekillenen pek çok dinî ve millî sanat dalı vardır

Sanat, Fert ve Toplum

Dinî ve millî hislerle, büyük bir hayranlıkla seyrine doymadığımız, İstanbul Süleymaniye, Edirne Selimiye, Sultan Ahmet gibi toprağı vatan yapan mabediler toplumun süreklilik şuurunu ayakta tutan, dinî hayatı daha içten ve daha feyizli yaşamamıza sebep olan birer sanat şaheserleridir. Sanatı toplumun medenî yükselişi için yapan Mimar Sinan, Mustafa İtrî, Dede Efendi, Şeyh Galim, Şeyh Hamdullah, Ahmet Karahisârî ve Mustafa Râkım gibi dâhi sanatkârlar en yüksek gönül titreşiminde ortaya koydukları eserleriyle asırlardır gönülleri titrettikleri ve yücelttikleri bir gerçektir. Bugün bestelenmiş gibi hâlâ coşkuyla söylenen bayram tekbiri, salât-ı ümmiye ruhun ilâhî güzellik karşısında duyduğu hayranlığın ifadesidir. Âşık Yûnus hâlâ aramızdadır. Her dost meclisinde onun şifalı ellerini bazen musiki, bazen şiir kalıpları içinde üstümüzde hissederez.

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî gibi gönül erleri ilâhî bir kaynaktan aldıkları hikmetli sözleri, şiir ve söz kalıplarına dökerek kitleleri arkalarından sürüklemişler, dirliği ve düzeni bozulmuş toplumlarda sanatlarıyla güçlü bir duygu, düşünce ve iman birliği sağlamış, nesilleri birbirine bağlamışlardır. Sanat eğitimi aynı zamanda ahlâk eğitimidir. Sanat eğitimi alan bir kimse bir taraftan kendi sanat ve anlama yeteneğini geliştirirken, bir taraftan da ruhî incelikler kazanarak güzelliğin özlemine çeker, kemale doğru yol alır. Tarihte bütün uygar toplumlar sanatın bu eğitici ve terbiye edici rolünden yararlanmışlardır.

İSLAM SANATLARI TARİHİ

Günümüzde etki alanını daha da genişleten sanat, eğitim, moral, reklam ve politik propaganda aracı olarak ve ticarî amaçlarla ve daha pek çok alanda hızlı, ileri teknik iletişim vasıtaları ile kısa sürede bütün dünya insanlarını etkileyecek bir güce ulaşmıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerin, sanatın bu gücünden yararlanarak dünya milletleri üzerinde kendi kültür ve sanatlarını üstün kılma çabası ve yarışı içinde oldukları görülür.

Bu nedenle çağımızda güzel sanatlar eğitim ve öğretimi devlet eliyle programlanarak kurumsallaştırılmıştır. Bilgi, emek ve büyük servetler harcanarak müze ve kütüphaneler kurulmuş, şehirlerin tarihî dokuları büyük bir duyarlılıkla korunmuş, sanatla beraber yaşayan insanların sanat bilgisi, zevk ve anlayışları geliştirilmiş, böylece sanat ve sanatkâr toplumun sevgi ve ilgi odağı haline gelmiştir. Topkapı Sarayı Müzesi, British, Louvre, Metropolitan, Pergamon gibi müze ve kütüphaneler sahip oldukları çok zengin koleksiyonlarla dünya tarihine, ulusların kültür ve sanatlarına açılan, bilime ışık tutan ve bilimi yönlendiren muhteşem kuruluşlardır. Devletler sahip oldukları bu kültür ve sanat çeşitliliği ve zenginliği ile güç kazanmakta, uluslararası kültür ve sanat yarışında öne geçmektedirler. Ayrıca müze, kütüphane ve tarihî çevreleriyle ilgi çeken şehirler de artan turizm gelirleriyle ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.

Gelişmiş ülkelerin uzun zamandan beri eski uygarlıkların kültür ve sanatlarına karşı gösterdikleri aşırı ilgi ve sevgisi, dünya kültür ve sanatlarını koruma, tanıtma ve gelecek kuşaklara aktarma gibi hedeflerinin yanında, sanat eserleri aracılığı ile milletlerin ruh inceliklerini, duygu ve düşüncelerini öğrenmek ve bu uluslar üzerindeki politikalarını bu alanda yapılan bilimsel araştırmalara göre belirlemek ve böylece hâkimiyetlerini güçlendirmek amacına da yöneliktir.

Milletlerin medenî seviyeleri ve üstünlükleri ortaya koydukları ve sahip oldukları sanat eserleriyle ölçülür. Çünkü bir dönemin maddî ve mânevî kültür değerleri en saf bir şekilde sanat eserlerine siner. Ancak millî özelliği olan sanat eserlerinin tesiri bütün dünyayı sarar ve o zaman sanat evrensel bir değer ve güç kazanır. Milletlerin hayatı, kökleri mâzide olan güzel sanatlarının canlı tutulmasına, öğretilmesine, sevilmesine ve korunmasına bağlıdır. Böylece uluslar ya varlıklarını devam ettirirler veya hâkim kültür içinde erir, tarih sahnesinden silinirler.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/islam-sanatlari-tarihi-ilh1005?search=%C4%B0LH1005>